

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ПРОТОКОЛ

№ 681

На 23 октомври 2018 г. се проведе заседание на Централната изборителна комисия при следния

Д н е в е н р е д:

1. Доклад относно одобрение на разходи за командировка в САЩ.

Докладва: Румяна Сидерова

2. Доклади относно искания за изплащане на възнаграждения на ОИК.

Докладва: Метин Сюлейман

3. Искания за отваряне на запечатани помещения.

Докладва: Александър Андреев

4. Доклади по писма.

Докладват: Севинч Солакова, Румен Цачев,

Иванка Грозева, Таня Цанева, Александър Андреев,

Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Камелия Нейкова

5. Разни.

Докладват: Йорданка Ганчева, Ивелина Алексиева

ПРИСЪСТВАХА: Ивелина Алексиева, Севинч Солакова, Александър Андреев, Камелия Нейкова, Цветозар Томов, Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Йорданка Ганчева, Катя Иванова, Кристина

Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова и Таня Цанева.

ОТСЪСТВАХА: Мария Мусорлиева, Владимир Пенев, Ивайло Ивков, Росица Матева.

Заседанието бе открито в 10,40 ч. и председателствано от госпожа Ивилина Алексиева – председател на Комисията, и госпожа Севинч Солакова – секретар.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Добър ден, колеги! В залата сме 16 членове на Централната изборителна комисия, имаме необходимия кворум, откривам днешното заседание.

Колеги, предлагам ви следния проект на дневен ред:

1. Доклад относно одобрение на разходи за командировка в САЩ с докладчик госпожа Сидерова.

2. Доклад относно искания за изплащане на възнаграждения на ОИК с докладчик господин Сюлейман.

3. Искания за отваряне на запечатани помещения – докладчик господин Андреев.

4. Доклади по писма. Докладчици: госпожа Солакова, господин Цачев, госпожа Грозева, госпожа Цанева, господин Андреев.

5. Разни с докладчици госпожа Ганчева и аз.

Колеги, имате ли предложения за изменение и допълнение в така предложения дневен ред? Първи беше господин Арнаудов.

БОЙЧО АРНАУДОВ: Уважаема госпожо председател, моля да ме включите в точка 4 – доклади по писма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Включих ви, господин Арнаудов.

Заповядайте, господин Баханов.

ГЕОРГИ БАХАНОВ: Уважаема госпожо председател, да ме включите също в доклади по писма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Включих ви. Заповядайте, госпожо Нейкова.

КАМЕЛИЯ НЕЙКОВА: Моля да ме включите в доклади по писма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Включих ви, госпожо Нейкова.

Други предложения? Заповядайте, господин Христов.

ЕМАНУИЛ ХРИСТОВ: Ако обичате, да ме включите в началото за доклад относно втория тур на частичните избори в неделния ден.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Записах ви, господин Христов, ще започнем заседанието с този доклад.

Колеги, подлагам на гласуване така предложения и допълнен дневен ред.

Гласували **16** членове на ЦИК: **за – 16** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Метин Сюлейман, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Таня Цанева*).

Благодаря.

Уважаеми колеги, преди да преминем към дневния ред бих искала да ви уведомя, че от днешното заседание по обективни причини отсъстват: госпожа Мусорлиева, госпожа Матева и господин Ивков; ще закъснеят господин Пенев и господин Райков.

Заповядайте, господин Христов, да докладвате за втория тур на изборите.

ЕМАНУИЛ ХРИСТОВ: Благодаря ви, госпожо председател.

Колеги, искам да ви информирам, че в неделя се проведе вторият тур на частичните избори за кмет на с. Суходол, община

Главиница, Силистренска област. Той премина при значително по-висока активност отколкото на първия тур – на първия тур бяха гласували малко под 400 избиратели, сега са гласували 424, което е малко повече от две трети, 67-68 процента. На втория тур е избран кмет.

От „Информационно обслужване” са направили необходимите електронни записвания относно избора. В интернет е качено и решението на Общинската избирателна комисия относно избора. Затова предлагам да вземем решение да упълномощим „Информационно обслужване” да качи и електронните резултати от протоколите на секционната избирателна комисия и на Общинската избирателна комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Много ви благодаря, господин Христов.

Колеги, подлагам на гласуване това предложение.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за** – **17** (*Александър Андреев, Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Метин Сюлейман, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

Благодаря.

Колеги, преминаваме към **точка първа** от дневния ред. Заповядайте, госпожо Сидерова.

Точка 1. Доклад относно одобрение на разходи за командировка в САЩ.

РУМЯНА СИДЕРОВА: Уважаеми колеги, докладвам ви докладна записка от директора на дирекция „Администрация” госпожа Красимира Манолова с вх. № ЦИК-09-197 от 22 октомври 2018 г. По време на администриране на посещенията на предварителните избори в щата Мериленд, Съединените американски щати, се установява, че в хотела, който следва да бъде

ангажиран за нашите колеги Пенев и Ивков, нощувката е с цена 250 долара общ разход. Поради което директорът на дирекцията предлага да гласуваме превишението над минимално установения размер съгласно Наредбата, за периода 2-8 ноември, шест нощувки. Това превишение се включва в допустимото отклонение според Наредбата не повече от два пъти на минималната цена.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря.

Колеги, подлагам на гласуване направеното предложение.

Гласували **16** членове на ЦИК: **за – 14** (*Бойчо Арnaudов, Георги Баханов, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*); **против – 2** (*Емануил Христов, Мария Бойкинова*).

Колеги, поради липса на докладчика по точка втора (той ме информира, че ще закъсне) и поради излизане извън зала на докладчика по точка трета, преминаваме към **точка четвърта** – Доклади по писма. Заповядайте, госпожо Солакова.

Точка 4. Доклади по писма.

СЕВИНЧ СОЛАКОВА: Уважаеми колеги, ще започна първо с доклада относно отчета за касовото изпълнение на бюджета на сметките за чужди средства, обратна ведомост и друга отчетна информация. Докладвах ви на предишното заседание за запознаване, това е вх. № ЦИК-09-195 от 17 октомври. Цялата тази информация е публикувана във вътрешната мрежа.

При спазване на указанията на Министерството на финансите, дирекция „Държавно съкровище”, ДДС № 06 от 27 септември 2018 г., са изготвени всички отчетни документи за изпълнението на бюджета за това тримесечие към 30 септември 2018 г. Както и предишния път ви казах, в обяснителната записка се съдържа подробна информация, от която може да ни стане ясно какви отчетни документи са попълнени и представени. Те всъщност

са изпратени по електронен път на Министерството на финансите, получен е статус „Одобрен” и след потвърждаване от Централната изборителна комисия ще бъдат изпратени в Министерството на финансите, така както е посочено и в докладната записка на госпожа Манолова.

В обяснителната записка виждате, че се съдържа информация за бюджета на Централната изборителна комисия по Закона за бюджета за настоящата година. Съдържа информация, че към 30 септември 2018 г. е извършена промяна по бюджета на Централната изборителна комисия с оглед на предоставени средства за общините за изплащане на възнаграждения на общинските изборителни комисии за периода м. януари - м. септември 2018 г. Дадени са параметрите по основните параграфи на бюджета към 30 септември 2018 г., така както ги виждате.

В част „Приходи” е отразено, че ние не реализираме приходи. В част „Разходи”, които съгласно указанията са отразени в съответните две форми, се съдържа информация за разходи за изплатени възнаграждения в Централната изборителна комисия, начислени данъци и осигуровки за лицата членове и служители в администрацията. Има данни за други възнаграждения и плащания на персонал в съответния размер. Тук са дадени извънтрудовите правоотношения, включени са разходите за консултантски услуги и стенографски дейности по подпомагане работата на членовете на ЦИК. Включени са разходите за представително облекло СБКО, средствата за обезщетения за отпуски и временна нетрудоспособност, задължителните осигурителни вноски, здравно осигуряване.

В частта относно разходи по издръжка, разбира се, става въпрос за разходите по договори с „Информационно обслужване”, преводачески услуги, обучение, транспортни услуги, пощенски и телекомуникационни услуги, наеми. Виждате съответните размери на разходите за материали, за вода, горива, енергия, краткосрочни

командировки в страната и в чужбина, застраховки и съдебни разноси по изпълнителни листове.

Изплатили сме членски внос в съответния размер, посочен в отчетните документи, разходи за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи.

Това е в частта относно „Издръжка”.

В частта относно „Трансфер” са посочени средствата за отчетния период към общините за изплащане на възнаграждения, както ви казах. В трансферната част са отразени и взаимоотношенията с Държавната агенция „Електронно управление” с оглед на ангажимента, който имаме с агенцията, която е бенефициент по проекта, посочен и в отчетните документи.

В раздела „Максимален размер на ангажиментите и задълженията за текущата година” са посочени поетите нови ангажименти за разходи. В тази част има допълнително представени материали от госпожа Гергана Младенова. Виждате за какво са били разходите, поети през 2017 г., които са прехвърлени за 2018 г.

За новопоетите ангажименти има отделна справка, представена към документите.

Аз ви предлагам да утвърдим така представените отчетни документи и отчетът да бъде изпратен на хартиен и електронен носител на председателя на Сметната палата, за което има приложен проект на писмо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Колеги, подлагам на гласуване направеното предложение.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за** – **17** (*Александър Андреев, Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Севинч Солакова, Цветозар Томов*).

Уважаеми колеги, има техническа грешка – в залата сме 18 членове, а не 17, затова, колеги, режим на прегласуване.

Гласували **18** членове на ЦИК: **за - 18** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

Благодаря.

Моля, продължете, госпожо Солакова.

СЕВИНЧ СОЛАКОВА: Уважаеми колеги, докладвам ви вх. № ЦИК-07-168-1 от 23 октомври. По електронната поща сме получили едно искане за потвърждаване на трудово правоотношение с Димитър Николаев Начев. Тъй като става дума явно за сключен граждански договор с това лице, ще ви предложа в счетоводството и администрацията да се извърши проверка, за да можем да видим с каква информация разполагаме за лицето и да можем да отговорим. Кандидатствало е за работа и в CV-то си е посочило, че е имало правоотношение с Централната изборителна комисиия.

Докладвам ви вх. № ЦИК-04-55 от 23 октомври. Получили сме писмо от Министерството на финансите – това е проектът на решение на Министерския съвет за одобряване на Законопроекта за държавния бюджет за 2019 г. Срокът е 25 октомври. Документите са публикувани и на страницата на Министерството на финансите, те бяха и за обществено обсъждане в съответния период. В зависимост от това какво ще видим като утвърдени средства за Централната изборителна комисиия в четвъртък ще решим как да отговорим на представения проектобюджет.

Колеги, докладвам ви докладна записка вх. № ЦИК-09-198 от 22 октомври. Госпожа Манолова ни информира, че в Национална агенция за приходите трябва да подадем коригиран файл с данни за Централната изборителна комисиия за 2016 г. по чл. 73 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица. Оказало се е, че по подадена справка за 2016 г. за двеста и няколко лица в 34 позиции има един свободен интервал, поради което се получават повече

позиции. По тази причина Национална агенция за приходите връща цялата справка, подадена в 2017 г. и касае сключени договори през 2016 г.

Тази справка е коригирана и файлът е готов за представяне на технически носител в Национална агенция за приходите.

Предлагам ви да одобрим изпращането на коригирания файл.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Колеги, режим на гласуване.

Гласували **18** членове на ЦИК: **за – 18** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

СЕВИНЧ СОЛАКОВА: Колеги, във вътрешната мрежа в папка „Покани” са публикувани покани за обучения и семинари – за запознаване.

Докладвам ви вх. № ЦИК-04-54 от 22 октомври от Министерството на финансите. Но тъй като касае предоставяне на информация за второстепенни разпоредители с бюджет – такива каквито няма към Централната избирателна комисия – докладвам ви го само за сведение.

Един приемно-предавателен протокол, вх. № ЦИК-00-682 от 18 октомври за предаване на два броя ключове от метална каса в стая № 70 от Румен Петров Младенов, главен специалист-домакин, на Гергана Младенова, главен счетоводител. Да се предостави на директора на дирекцията за съхранение. Докладвам ви го за сведение.

Информирам ви само, че във вътрешната мрежа има публикувана справка за касовото изпълнение на бюджета към 22 октомври 2018 г., за да можем да видим движението по бюджетните средства.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря, госпожо Солакова.

Колеги, връщаме **към точка втора** от дневния ред – Доклади относно искания за изплащане на възнаграждения от ОИК. Заповядайте, господин Райков.

Точка 2. Доклади относно искания за изплащане на възнаграждения от ОИК.

МАРТИН РАЙКОВ: С вх. № МИ-27-135 от 5 октомври 2018 г. е постъпило искане за изплащане на възнаграждения от Общинската избирателна комисия – Дупница, за проведени две заседания: на 26 юли 2018 г. и на 21 септември 2018 г., както и две дежурства.

Към преписката има справка, контролен лист. Има едно уточнение, че има техническа грешка – записано е 27, а всъщност е 21 септември. Заседанията са проведени във връзка с избирането на следващи в листата за общински съветници. Приложени са протоколи и решения на Общинската избирателна комисия – Дупница. Давам становище да се изплатят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Колеги, подлагам на гласуване направеното предложение.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за** – **17** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

Колеги, изчерпихме точка втора от дневния ред, преминаваме **към точка трета** – Искания за отваряне на запечатани помещения. Заповядайте, господин Андреев.

Точка 3. Искания за отваряне на запечатани помещения.

АЛЕКСАНДЪР АНДРЕЕВ: Уважаеми колеги, докладвам ви постъпило писмо с вх. № МИ-06-478 от 19 октомври 2018 г., с което секретарят на община Карлово ни изпраща приложени протокол за отваряне на запечатано помещение и заповед на кмета на община Карлово за назначаването на комисия за отваряне на запечатаното помещение въз основа на нашето решение, с което ние им дадохме разрешение да отворят запечатаното помещение и съответно да извършат действията, за които е поискано това отваряне. За сведение.

На второ място, докладвам ви постъпило искане с вх. № НС-14-17 от 22 октомври 2018 г. от община Бургас, с което искат да им дадем разрешение за отваряне на запечатано помещение, в което се съхраняват изборните книжа и материали от произведените избори за народни представители на 5 октомври 2014 г. Бих искал да ви прочета писмото преди да предложи за обсъждане проекта за разрешаване. В писмото пише, че е обособено специално помещение за съхраняване на изборните книжа и материали от изборите за народни представители на 5 октомври 2014 г., което е на адрес гр. Бургас, ул. „Байкал” № 9.

И на второ място, че с оглед Решение № 4387-НС от 2 март 2017 г. искат достъп до запечатаното помещение с оглед извършване на унищожаване на неценните документи при спазване изискванията на Закона за националния архивен фонд и свързаните с него подзаконовни нормативни актове и подготовката на помещението за съхраняването на книгата и материалите от предстоящите избори за членове на Европейския парламент от Република България и изборите за общински съветници през 2019 г.

В писмото обаче е посочено единствено за унищожаването на неценните материали, без да е посочено архивирането и предаването на „Държавен архив” на останалите документи, които следва да бъдат предадени съгласно действащите нормативни актове.

В моя проект за решение, който е във вътрешната мрежа, независимо че изрично не е поискано, аз съм включил, че се дава

разрешението с оглед архивирането на книгата и материалите от изборите за 2014 г. и съответно унищожаването на неценните. Тоест даваме разрешение и с оглед извършването на самото архивиране, а не само по отношение на унищожаването. Ако считате, че може да остане така, да го подложим в този вид на гласуване – с допълнението, което съм направил, а не само за унищожаването на неценните материали.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Колеги, подлагам на гласуване така предложения проект на решение.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за – 17** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

Уважаеми колеги, това е Решение № 5143-НС.

Колеги, **продължаваме с точка четвърта.** Давам думата на госпожа Солакова за още един неин доклад и упълномощавам госпожа Солакова да води заседанието.

Точка 4. Доклади по писма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СЕВИНЧ СОЛАКОВА: Колеги, докладвам ви една докладна записка вх. № ЦИК-09-196 от 18 октомври. Госпожа Манолова предлага закупуване на поздравителни картички във връзка с коледните и новогодишни празници. Както виждате, необходимо е да се закупят между 400-450 броя. По традиция Централната избирателна комисия закупува тези картички от каталога на издателство „Уникарт”, което участва в партньорска мрежа на БЧК за благотворителност.

Общата стойност на разходите е в размер до 2000 лв. без ДДС. Има налични средства, предлагам да одобрим предложени разход.

Ако нямате коментар и други предложения, режим на гласуване.

Гласували **16** членове на ЦИК: **за – 16** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

И само да ви уведомя, че госпожа Жекова в момента събира оферти във връзка с абонамента за 2019 г. Тези от вас, които имат някакви предложения, може да се обърнат за включване в списъка за абонамент.

Следващ докладчик в тази точка е господин Цачев. Заповядайте, господин Цачев.

РУМЕН ЦАЧЕВ: Уважаеми колеги, с писмо вх. № МИ-06-484 от 22 октомври 2018 г. в Централната изборителна комисиия е постъпило запитване от председателя на Общински съвет – Брезово, област Пловдив, във връзка с подадена оставка от кмета на община Брезово. Неговото запитване е относно прекратяване на пълномощията му като кмет на общината, кога се случва това, и необходимостта от провеждане на частични избори. Моли за бърз отговор.

Колеги, във вътрешната мрежа съм подготвил писмо в отговор на това запитване, в което да кажем, че съгласно разпоредбата на чл. 42, ал. 4 от Закона за местното самоуправление и местната администрация пълномощията на кмета се прекратяват с решение на Общинската изборителна комисиия в тридневен срок от получаване на документите, които удостоверяват съответните обстоятелства по чл. 42, ал. 1, във връзка с ал. 2. Както и да посочим, че на основание чл. 463, ал. 6 от Изборния кодекс когато до края на мандата остава по-малко от една година, частични избори не се насрочват, поради което липсва и правно основание за насрочване на частичен избор за кмет на община на Брезово поради изтичане на крайния срок за това. В този случай е приложима разпоредбата на

чл. 42, ал. 7 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Това е проектът на писмо, с което да отговорим на това запитване, което предлагам да гласуваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Колеги, коментари? Не виждам.

Подлагам на гласуване така изготвения отговор.

Гласували **19** членове на ЦИК: **за – 19** (*Александър Андреев, Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

Уважаеми колеги, продължаваме със следващия докладчик – госпожа Грозева.

ИВАНКА ГРОЗЕВА: Уважаеми колеги, с вх. № ПВР-00-1 от 22 октомври 2018 г. сме получили писмо от Министерството на външните работи, с което ни изпращат заверено копие от приемно-предавателен протокол от 7 декември 2016 г., с който Министерството на външните работи е предало на Централната избирателна комисия изборните книжа и материали от гласуването извън страната на изборите за президент и вицепрезидент на Републиката за първи и втори тур и от гласуването в националния референдум 6 ноември 2016 г. Протоколът ни е изпратен в отговор на наше писмо, което ние изпратихме до Министерството на външните работи. Докладвам ви го за сведение и за администриране.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Следващ докладчик е госпожа Цанева. Заповядайте.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Колеги, докладвам ви с вх. № ЦИК-07-161 от 22 октомври 2018 г. Това е електронното издание на Бюлетина на Международния институт за мониторинг на демокрацията. За сведение, тъй като вече съм го докладвала, изпратен ни на друг език.

Докладвам ви с вх. № ЦИК-07-86 покана от Международния център за парламентарни проучвания за обучение, което ще се проведе в Англия от 21 до 25 януари 2019 г. на тема „Разрешаване на изборни конфликти”.

Засега за сведение ви докладвам и вх. № ЦИК-07-166 и покана от Международния център за парламентарни проучвания за участие в Седемнадесети международен изборен симпозиум, който ще се проведе през декември 2018 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Следващ докладчик е господин Андреев. Заповядайте.

АЛЕКСАНДЪР АНДРЕЕВ: Благодаря. Докладвам ви получено писмо по електронната поща с вх. № ЦИК-07-140/7 от 19 октомври 2018 г. Това е покана, адресирана до госпожа Мусорлиева от страна на Централната избирателна комисия на Казахстан чрез посолството на Република Казахстан в Република България, за участие в международната конференция на тема „Роля на съвременните технологии в изборите, подобрявайки стандартите и общественото доверие”, която ще се проведе в гр. Астана на 1 и 2 ноември 2018 г. Мисля, че за участие в конференция вече са определени колегите, които ще участват, затова ви докладвам поканата за сведение. Тя е изпратена по имейл и на пощата на госпожа Мусорлиева.

Докладвам ви постъпило писмо по електронната поща с вх. № ЦИК-07-140/8 от 23 октомври 2018 г. Отново за сведение, тъй като същото е адресирано и до колегите, които са определени за участие в конференцията. Това е програмата за участие в международната конференция на 1 и 2 ноември 2018 г. в Астана, Република Казахстан. Същата е за сведение, колегите биха могли да се запознаят, качена е във вътрешната мрежа.

Докладвам ви за сведение писмо, постъпило с вх. № ЦИК-07-144 от 17 октомври 2018 г., което е адресирано до ЦИК и до моята електронна поща. Изпратени са снимки от участието ни – моето и на колегата Цанева – като наблюдатели в Латвия. Снимките са от

проведеното наблюдение, могат да бъдат качени, за да може да ги видите. Това е общата снимка, която сме си направили всички наблюдатели. За сведение.

Докладвам ви постъпило писмо с вх. № ЦИК-07-90 от 22 октомври 2018 г. Това е Информационният бюлетин на АСЕЕЕО за октомври 2018 г., в което е качен материал за проведената годишна конференция във Вилнюс на тема „Гарантиране неприкосновеността, сигурността и интегритета” със съответните материали за проведената конференция и снимка на всички участници. Също може да се запознаете, намират се в моята папка.

Докладвам ви постъпило писмо по електронната поща с вх. № ЦИК-07-160 от 19 октомври 2018 г. Това е материал, който ни е изпратен от Министерството на външните работи, посолството ни във Варшава, Полша, с което ни се изпраща информация за проведените местни избори в Полша на 21 октомври 2018 г., и съответно разпределението на общините и кметовете между основните водещи партии – опозиционни и управляващи. За сведение на колегите, да се запознаят с материала.

И на последно място, докладвам ви постъпило писмо с вх. № ЦИК-07-47 от 19 октомври 2018 г. Това е писмо, изпратено ни от IDEA във връзка с конференция, която ще се проведе в Хага на 27 и 28 ноември на тема „Междуведомствено сътрудничество в областта на киберсигурността в изборите”. За нея също са определени колегите, които ще участват. Тъй като IDEA поема разходите за двама колеги за нощувките и на място, аз предлагам колегата Цанева и колегата Стефанова да бъдат подадени като имена, а по отношение на останалите колеги разходите за хотелското настаняване ще бъдат поети от Централната изборителна комисия

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Уважаеми колеги, подлагам на гласуване това предложение.

Гласували **16** членове на ЦИК: **за** – **15** (*Александър Андреев, Бойчо Арnaudов, Георги Баханов, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова,*

Кристина Стефанова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева);
против – 1 (*Емануил Христов*).

АЛЕКСАНДЪР АНДРЕЕВ: Във връзка с докладвания Информационен бюлетин на АСЕЕЕО предлагам, тъй като в края съдържа календар за предстоящите избори през 2018 г. и 2019 г., в който не фигурират изборите, които ще има в Република България, а именно за Европейски парламент и местни избори, предлагам да бъде изпратено писмо, с което да искаме календарът да бъде допълнен с предстоящите местни избори в Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря.

Уважаеми колеги, подлагам на гласуване това предложение.

Гласували **16** членове на ЦИК: **за – 16** (*Александър Андреев, Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*

Благодаря, господин Андреев.

Следващ докладчик – господин Арнаудов. Заповядайте.

БОЙЧО АРНАУДОВ: Уважаеми колеги, в Централната избирателна комисия е постъпило писмо от Районно управление – Казанлък, от разследващ полицай Петкова, с вх. № МИ-04-02-7 от 19 октомври 2018 г., в което ни казва следното: „На производство в Районно управление гр. Казанлък се намира бързо производство, образувано за престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 1 и т. 12 във връзка с чл. 130, ал. 1 от Наказателния кодекс. За нуждите на разследването и на основание чл. 159 от Наказателно-процесуалния кодекс е необходимо да ни бъде предоставена писмена справка, от която да е видно следното: кое лице изпълнява длъжността кмет на с. Енина, община Казанлък, към 13 октомври 2018 г. Моля към справката да бъде приложена длъжностна характеристика и заверено копие на акта за встъпване в длъжността.”

Аз предлагам да им изпратим едно заверено копие на решението на Общинската изборителна комисия – Казанлък, от 2015 г., с което те са обявили кой е настоящият кмет. Само това.

РУМЯНА СИДЕРОВА: Аз предлагам да изпратим заверено копие от решението и да препратим в останалата част на Общинския съвет, където се полага клетва и се дават документите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря.

Уважаеми колеги, други коментари? Не виждам.

Колеги, подлагам на гласуване предложението ние да предоставим заверено копие и да препратим на Общинския съвет в другата част.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за – 16 ...**

Уважаеми колеги, отново грешка в системата. Прегласуваме.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за – 16** (*Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов*); **против – 1** (*Александър Андреев*).

Системата отчита, че колелата Райков е извън зала, а той е тук.

Уважаеми колеги, прекратяваме гласуването с машините. Колеги, трети път гласуваме. Който е съгласен, моля да гласува. Има ли против?

Гласували **18** членове на ЦИК: **за – 17** (*Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов*); **против – 1** (*Александър Андреев*).

Колеги, машинно електронно гласуване!

Следващ докладчик е господин Баханов.

ГЕОРГИ БАХАНОВ: Уважаеми колеги, с вх. № ПВР-09-63 от 19 октомври 2018 г. в Централната изборителна комисия е постъпило писмо-искане от Софийска градска прокуратура, Следствен отдел, следовател Иванов, в което ни дава три дни срок от получаване на писмото във връзка с дадени указания по разследване по досъдебно производство 112/2018 г. и постановление на прокурор Младенова от СРП да предоставим документ, от който да е видно колко декларации от името на Иван Блажков Ангелов са подадени във връзка с негово гласуване в изборителна секция № 297 на 6 ноември 2016 г. в Конгрес Хале, гр. Цюрих, Конфедерация Швейцария, и по какъв начин са подадени същите.

Желаят да им предоставим заверени копия от декларацията или декларациите за прилагане към досъдебното производство, като се уточни къде се съхраняват оригиналите на същите. И ни казва къде да бъдат изпратени материалите.

Благодарят ни за съдействието предварително. Срок за изпълнение – три дни.

Уважаеми колеги, моля да гласуваме във връзка с приетите правила да се отвори стая 86.

И отделно от това ви предлагам да гласуваме отварянето на зала 76 с оглед на взето предходно решение на Централната изборителна комисия за снабдяване на същата зала със стелажи с оглед на взимане на мерки за изработване на тези стелажи.

ПРЕДС. СЕВИНЧ СОЛАКОВА: Уважаеми колеги, чухте предложението. Имате ли въпроси и коментари?

Който е съгласен с предложението, моля да гласува.

Гласували **19** членове на ЦИК: **за – 19** (*Александър Андреев, Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. При трети опит системата работи. За съжаление в изборния ден няма три опита.

Колеги, продължаваме със следващ докладчик – госпожа Нейкова.

КАМЕЛИЯ НЕЙКОВА: Колеги, докладвам ви поредното писмо на господин Йосиф Барух. Един и същи въпрос задава многократно. Една част от неговите писма са приложени към дело, тъй като на запитванията му сме отговаряли два пъти – на 11 септември и 27 септември. Но ви предлагам за последен път да изпратим отговор на това запитване. Проектът на писмо е в папка с моите инициали. В пример му е посочено какво значи „най-малко една пета от избирателите на района, но не повече от 500”.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Колеги, подлагам на гласуване този финален отговор.

Гласували **19** членове на ЦИК: **за** – **13** (*Александър Андреев, Емануил Христов, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Камелия Нейкова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов*); **против** – **6** (*Бойчо Арnaudов, Георги Баханов, Ерхан Чаушев, Йорданка Ганчева, Катя Иванова, Таня Цанева*).

Благодаря.

С това изчерпихме точка четвърта от дневния ред. Продължаваме с **точка пета** – Разни. Първи докладчик е госпожа Ганчева. Заповядайте.

Точка 5. Разни.

ЙОРДАНКА ГАНЧЕВА: Колеги, в тази точка ще ви докладвам информация относно обучението, на което бях изпратена по програма на Департамента на Съединените американски щати, който спонсорира регионален проект „Междинни избори и избирателен интегритет” и се администрира от неправителствена организация World Leading. Накратко за администратора – това е

неправителствена организация с 85-годишна история в Съединените американски щати с дейност, която е фокусирана върху развитието на човешките връзки, решаването на местни проблеми и обучението на лидери.

Програмата имаше за цел да запознае участниците с всички детайли и неща, които влияят върху предстоящите в Америка избори, в това число кампании на кандидати, реклама, медии и др. Да представи ролята на държавните органи, на правителството, неправителствените организации, медиите и тяхната борба с дезинформацията и фалшивите новини. В това число да запознае участниците със заплахите, които се идентифицират във връзка с дезинформацията и фалшиви новини от чужди извършители, тоест такива, които са извън територията на Съединените американски щати. Да представи усилията, които се правят от държавните органи, както и усилията на частния сектор за защита на мрежите, продуктите, платформите, свързани с изборите. Да се представят усилията на федерално и местно ниво за произвеждане на изборите и в тази връзка превенция и защита, киберсигурност, взаимодействието в тази връзка.

В програмата участваха 15 участници. Групата, колеги, беше съставена от лица, които заемат различни длъжности в Европа. Имаше представители на институции на Европейския съюз, които се занимават с дезинформация, фалшиви нови. Имаше представители, които са анализатори и представляваха различни институти – такива бяха представителят на Испания и на Малта. Беше председателят на Централната изборителна комисия на Литва. Също така имаше колеги, които работят в пресофиса на Европейския парламент, колеги, които работят в съответните министерства на външните работи. Знаете, че има държави, в които няма изборителна комисия на централно ниво, за пример давам Финландия, а изборите се администрират от Министерството на правосъдието и в частност има отговорности, които са на Министерството на външните работи.

Представителите бяха на Естония, Финландия, като на Финландия бяха двама представители – единият като представляващ Министерството на външните работи на държавата Финландия, а другият с произход от държавата Финландия, но дамата работи за институция в Европейския съюз; представители на Германия, Италия, Литва, Латвия, Малта, Холандия, Полша, Словакия, Испания, Швеция и Англия.

Обучението или програмата включваше две части. На първо място обучението се проведе на територията на Вашингтон и след това включваше и така наречената национална програма, която беше реализирана в гр. Блумингтън, щата Индиана, и в гр. Остин, щата Тексас.

Програмата изцяло включваше срещи, като ежедневно бяха провеждани минимум по три срещи, с представители на различни институции. През цялото обучение бяха проведени срещи с представители на „Майкрософт“, на „Фейсбук“, с представители на академично ниво, различни преподаватели в различни университети. Като казвам срещи, срещите бяха със съответните представители на институцията или на университета, или на съответната организация, като всяка среща беше на отделна тема и имаше за цел да запознае участниците в програмата с различни аспекти, свързани с целите на обучението и на самата програма. Имаше възможност съответно да се задават въпроси във връзка с темата и да се проведе и дискусия по някои въпроси.

Понеже информацията е много, аз ще ви запозная с основните акценти и теми. Нося и материали, който колега иска, мога да му предоставя повече информация.

Във Вашингтон първо беше проведена среща с представители на „Майкрософт“ - знаете, това е технологична американска компания. Интересното тук е, че „Майкрософт“ презентира програма за защита на демокрацията и демократичния процес, която е стартирана през април месец 2018 г., като този продукт има за цел да се бори срещу кибератаките срещу демократичния процес и като

част от тази програма е включена инициатива, която е наречена „Майкрософт акаунт гард”. Тя има за цел да повиши сигурността срещу кибератаките. Предметът ѝ включва, така както те го наричат, политическия пазар в Америка. Това са всъщност акаунти на политици, на партии, на кандидати и пр. Целта на тази програма е, те търсят групи, които правят страници, които имитират майкрософт страниците, но всъщност те не са създадени от „Майкрософт”. „Майкрософт” правят и обучение на потребители как да използват акаунтите си. Също така не само на отделни потребители, които примерно са избиратели, публични лица, но и работят също и с партии.

Информираха ни, че са правили обучения как да се използва gmail-а. Обучението е било проведено в Брюксел. На въпрос дали е защитена информацията в майкрософт акаунтите представители на „Майкрософт” отговори, че всяка информация е защитена на облака на „Майкрософт”.

Тази програма има за предмет страни, в които има избори. Имат представителства, в които, според думите на представителите, атмосферата е благоприятна.

Бяхме информирани, че има специална група, която се занимава с дефинирането и откриването на такива фалшиви страници.

Информираха ни, че „Майкрософт” участва и в сертификационния процес на машините за гласуване в Съединените американски щати.

Среци от Вашингтон, на които обръщам специално внимание, това е срещата, която се проведе с професор от Джорджтаунския университет. Професорът беше политолог, има интереси в политическата култура, институциите, европейската политика. Има множество публикации не само в Америка, но и в Европа. На тази среща ние бяхме запознати с разпределението на властите – законодателна, изпълнителна и съдебна – в Съединените американски щати. Участниците бяха запознати, че всъщност в

Съединените американски щати едната власт е на президента, Конгреса на Съединените американски щати и съдебната система. Беше обърнато внимание, че на федерално ниво има общи указания за произвеждане на изборите, но всеки щат си има собствено законодателство, собствени органи, които произвеждат изборите. В Съединените американски щати има различни системи за произвеждане на изборите съобразно съответния щат.

Бяхме запознати с устройството на Конгреса, на Сената и с предстоящите междинни избори. В Конгреса има Камара на представителите, което е Долната камара и в нея всеки щат е представен пропорционално съобразно населението си. Мандатът на всеки конгресмен е две години и се провеждат избори. А в Сената всички имат равно представителство и мандатът на един сенатор е шест години.

Бяхме запознати, че в Америка има две партии – Демократи и Републиканци.

В лекцията, която ни се изнесе, даже ни беше даден пример от представителя на академичната общност на този университет с политика Чък Хейгъл, който е казал, че първо служи на щата, след това на държавата и след това на партията. Това обосноваваше виждането на този професор, че партиите в Америка нямат такава сила, а са слаби.

Други срещи, които се проведеха във Вашингтон. Със служители на Департамента на Съединените американски щати, които ни запознаха с различните заплахи, кибератаки, с механизмите на работа не само на ниво Съединените американски щати, но и работа с различните дипломатически представителства на различни държави.

Във Вашингтон имахме среща и с така наречения Департамент за вътрешна сигурност или DHS, каквато е абривиатурата на английски, който развива и координира в страната внедряването на национална стратегия за защита на Съединените американски щати от терористични намеси и атаки. Той е бил

създаден по времето на президента Буш след атаката от 11 септември. Също така това е агенцията на федерално ниво за защита на сигурността при изборите. Създадена е и програма, чиято цел е да осъществява превенция и да редуцира до минимум атаките срещу кибер инфраструктурата.

Проведе се среща и със заместник-директора на Центъра Евразия към Атлантическия съвет. Този център провежда проучвания и съветва както частния сектор, така и правителства и държавни органи навсякъде по света, като целта, доколкото ни беше обяснено, на този Атлантически съвет е да събере политици и медии на едно място с цел споделяне на ценности и интереси за свободно, мирно и демократично бъдеще. Беше даден пример с избори в Мексико, когато с оглед да не бъдат създавани дезинформация, фалшиви новини и пр., представителите на различни медии са били събрани на едно място по време на изборите.

Една от най-интересните срещи за мен с оглед темата дезинформация и фалшиви новини беше срещата в Централата на „Фейсбук“ с ръководителя на специалната група, която е създадена в Съединените американски щати за борба срещу фалшивите новини, срещу фалшиви акаунти. Бяхме информирани, че всъщност „Фейсбук“ работи както с представители на академичната общност, с представители на службите за сигурност с цел да не бъдат разпространявани фалшиви новини, да не бъдат създавани или да бъдат спирани такива фалшиви акаунти, които се опитват да влияят върху избирателите по време на избори навсякъде по света.

Друга среща беше осъществена с господин Томас Хикс, който всъщност е ръководителят на Избирателната комисия за подпомагане на избирателите в Съединените американски щати. Беше ни обяснена структурата, работата на тази комисия или агенция, като целта е да съдейства на избирателите да осъществят правото си на глас. Тук беше акцентирано, че се създават общи указания, подпомага се като цяло, но всъщност съобразно системата във всеки щат и съобразно и бюджета, който има всеки щат, защото

бяхме запознати, че различните щати разполагат и с различен бюджет за произвеждане на изборите. Тоест 50 избирателни системи в 50 различни щата.

За сведение само казвам, че тази комисия има четири комисари и 25 човека е администрацията. Целта, според председателя, е да се достигне администрация от 35 човека. Всички указания и всички материали, които те създават с оглед подпомагане на избирателя, се намират на тяхната интернет страница и са общодостъпни.

Колеги, в папка във вътрешната мрежа има снимки, като в част от снимките са заснети машините за гласуване, както и може да се добие представа от центъра, в който се съхраняват тези машини и в който се осъществява целият изборен процес в Тексас.

След това, колеги, националната програма беше проведена, както казах, в Блумингтън, Индиана, и в Тексас. Идеята на обучението беше да се представи как се произвеждат избори в два различни щата, като единият град е малък, по-голямата част от населението е по-младо, и вече в Тексас, където всичко е огромно по своите мащаби.

Знаете, в Щатите има много доброволчески организации, които са организирани на доброволчески принцип. И в двата града се срещнахме с представители на лиги на жените. И двете организации съществуват много отдавна в Съединените американски щати и целта им е да подпомогнат избирателите – не само конкретно жените, въпреки името, но и избирателите, като създават и разпространяват брошурки. Аз съм взела такива брошурки и ще ги предоставя на вашето внимание. Имаше въпрос защо примерно Лигата на жените не си промени името, след като акцентът вече не е само върху правата на жените. Представителят отговори, че всъщност така се създава сигурност, стабилност с име, което съществува много години.

Срещнахме се също с доброволчески организации, които правят кампании (взела съм брошури и от тази доброволческа

организация), те подпомагат избирателя, свързват се на случаен принцип, говорят с избирателите, обясняват им, че предстоят избори на съответната дата, питат ги ще гласуват ли. Тази кампания се осъществява многократно. На наши въпроси дали те работят пряко с политически партии, с кандидати, отговориха, че не, всъщност това е изцяло независима доброволческа дейност.

Имахме срещи и с представителите както на Демократи, така и на Републиканци, на двете политически партии, в единия от градовете.

Също така имахме възможност да видим Центъра за ранно гласуване. Знаете, в Съединените американски щати в момента започва ранното гласуване. Естествено правилата малко се различават в различните щати, но всеки избирател може да гласува не там, където е регистриран, а в съответния център за гласуване. В деня на изборите обаче може да се гласува само по място на регистрацията.

Имахме възможност в Тексас да видим и машините за гласуване. С оглед на това, че там е разпространен широко испански език, машините имат опции както на английски, така и на испански език. Колеги, видяхме на място помещението, което е огромно, в което се съхраняват тези машини. Това беше един огромен център, в който не само се съхраняват машините, а се извършва цялата подготовка, тоест има база, включително там на място са разположени и действат телефонни линии за подпомагане на избирателите, нещо като телефонен център. Също така там се намират и компютрите и служителите, които обслужват така нареченото гласуване по имейл в Съединените американски щати. Ако искаш да гласуваш по имейл, тоест ако си далече, няма да бъдеш в деня на изборите в съответния щат или пък поради други причини, попълваш съответния формуляр, пращаш го по мейл, те ти пращат бюлетината съответно по мейл.

Бяха осъществени срещи и с чиновници, които са на изборни позиции и са отговорни за произвеждането на изборите на

територията на съответния щат. Посетихме офиса на единия от тези чиновници и след това бяхме заведени да наблюдаваме процес по ранно гласуване в съответния център.

Като цяло, колеги, програмата наистина представи различни факти във връзка с изборния процес в Съединените американски щати и конкретните места, които посетихме. Имахме възможността да присъстваме на заседание на Избирателния борд, който е отговорен за произвеждането на изборите в Монро Каунти, Индиана. Съставя се от трима човека, председателстваше от представител на Републиканската партия. В този борд влизаше и чиновникът, който е на изборна позиция и който отговаря за произвеждането на изборите.

Имахме среща пред този център за ранно гласуване, който посетихме. Видяхме на практика и кампанията на един от кандидатите, която се осъществяваше.

Накратко, колеги, това е. Ако има въпроси, няма проблем да предоставя информация и да запозная колегите в най-големи детайли.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Госпожа Сидерова.

РУМЯНА СИДЕРОВА: Засега имам един въпрос. Любопитна съм тези тъй наречени неправителствени организации могат ли да агитират в деня на изборите и да приканват хората в деня на изборите да излизат да гласуват. От телевизионни предавания и анализи на избори съм разбрала (може и грешно да съм разбрала), че и в деня на изборите имат право да агитират и да приканват хората по няколко пъти на ден да излязат да гласуват, включително и да влизат в дома им и да ги приканват да гласуват. Даже за определена партия.

ЙОРДАНКА ГАНЧЕВА: Доколкото аз разбрах от срещата на място, това беше Хузар организация, така се наричаше, във връзка с националната програма, тези организации, както казах и в доклада си, не работят с политически партии. Те приканват хората да

гласуват, обясняват им, че имат право на глас. Даже една от идеите им е да повишат активността. Нося ви и листовка, в която казват, гласувайте за по-добро бъдеще, за по-добро здравеопазване и т.н., но пряко не са свързани с агитация в полза на политическа партия. Поне такава беше моето възприятие от срещата на място.

Това, което мога да кажа в допълнение, е, че те разказаха как многократно се свързват с избирателите и ги подканват, първо, да се регистрират, второ, да гласуват.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря. Колеги, допълнителни въпроси към днешна дата не виждам. Информацията беше много, госпожа Ганчева при всеки появил се въпрос, ще отговори.

Продължаваме с последен докладчик – това съм аз.

Колеги, моля да отворите във вътрешната мрежа моята папка. В продължение на наше решение от миналото заседание на ЦИК предоставената информация от конференцията на високо равнище и семинар на тема „Намеса в изборите в ерата на цифровите технологии и изграждане на устойчивост към киберзаплахи” съм ви представила текста на писмото до „Фейсбук”, което да изпратим за провеждане на среща с представителите на „Фейсбук”, които отговарят за България.

След съгласуване с директора на дирекцията директорът на дирекцията предложи лицето за контакт да бъде Цветомира Жекова.

Колеги, подлагам на гласуване това писмо.

Гласували **18** членове на ЦИК: **за** – **17** (*Бойчо Арнаудов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Катя Иванова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева*); **против** – **1** (*Георги Баханов*).

Колеги, във вътрешната мрежа в моя папка ще видите проект на писмо до министъра на образованието и науката. Това отново е в резултат на наше обсъждане. Моля да се запознаете с него. Става

дума за покана за провеждане на среща по два повода – и двата повода са свързани с произвеждането на следващите избори за членове на Европейския парламент от Република България. Първият повод е свързан с провеждането на държавни зрелостни изпити и оценяване на изпитните работи в този период. Знаете, че през 2014 г. част от оценяващите представители, които са командировани, не можаха да упражнят правото си на глас. Това се очаква да се случи и сега. Със заповед № РД-00-17-10 от 29 август 2018 г., която също е публикувана във вътрешната мрежа, дати за провеждане на държавни зрелостни изпити са определени по български език и литература – 21 май, втори държавен изпит на 23 май, а оценяване на изпитните работи между 25 май и 8 юни. Това е първият въпрос.

Вторият въпрос е свързан, разбира се, с предстоящите избори и провеждане на разяснителна, мотивационна кампания сред навършващите 18 години до датата на изборите.

Да се срещнем и да обсъдим възможности както за разрешаване на посочения проблем, така и за възможни форми на сътрудничество по отношение на разяснителна и мотивационна кампания. Тук лицето за контакт е госпожа Манолова.

Колеги, режим на гласуване.

Гласували **16** членове на ЦИК: **за** – **16** (*Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева, Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов*).

И, уважаеми колеги, моят последен доклад, нали знаете, че на части ще ви докладвам материалите от конференция на високо ниво.

На първо място, във връзка с тази конференция искам да ви докладвам вх. № ЦИК-07-115/20 от 22 октомври 2018 г. Това е благодарствено писмо за нашето участие в конференцията.

На второ място и по-важно, колеги, бих искала да ви докладвам за някои от материалите. Както знаете, дадохме ги за превод и във вътрешната мрежа за днешно заседание в моята папка

има подпапка. В нея са качени на български език преведените до момента материали от конференцията. Също така извън моята папка има папка High Level Conference 15 - 16 октомври. Там е публикуван компендиумът за киберсигурността, документите на английски език и документите, които до този момент са преведени на български език.

Колеги, непосредствено преди заседанието при мен дойде вх. № ЦИК-07-115-21 от 23 октомври 2018 г. във връзка с новопреведените материали. Тях ще ви докладвам на следващо заседание. Аз успях да се запозная с някои от материалите и ми позволете кратко резюме, както и акценти върху онова, което според мен ние следва да направим.

На първо място, колеги, компендиумът относно киберсигурността на технологията на изборите. След запознаване в цялост и в детайл с този компендиум считам, че като цяло той се отнася до техническите мерки и мерки по отношение на човешки ресурси, които се предприемат за гарантиране на интернет инфраструктурата, електронната инфраструктура на органите за управление на избори и други органи, които имат отношение към този процес, но най-вече за органите за управление на избори.

В тази връзка, колеги, с изключение на въпросите, които ще ви представя и които са в компетентността изцяло на Комисията, аз считам за уместно да се обърнем към „Информационно обслужване“ АД на базата на сключения договор между нас (вие знаете, че и господин Станев беше с мен на тази конференция), за да попитаме кои от предложените мерки в този компендиум вече са осигурени по отношение на нашата инфраструктура и кои мерки от страна на „Информационно обслужване“ считат, че би следвало да приложим, за да развием допълнително защитата на нашата инфраструктура.

Уважаеми колеги, подлагам на гласуване едно такова писмо до „Информационно обслужване“.

Гласували **17** членове на ЦИК: **за** – **17** (*Бойчо Арнаудов, Георги Баханов, Емануил Христов, Ерхан Чаушев, Иванка Грозева,*

Ивилина Алексиева, Йорданка Ганчева, Камелия Нейкова, Кристина Стефанова, Мария Бойкинова, Мартин Райков, Метин Сюлейман, Румен Цачев, Румяна Сидерова, Севинч Солакова, Цветозар Томов, Таня Цанева).

Уважаеми колеги, публикуван е на български и на английски език и бих искала да ви обърна внимание на някои от текстовете, които касаят Комисията.

Колеги, вероятно ще има допълнителни актове на Европейския съюз, на Европейския парламент или Европейската комисия, с които ще се осигури онова, което е заложено в този компендиум, а именно, колеги, бях ви обърнала внимание, когато ви правих подробен доклад с господин Станев, отново ви обръщам внимание, за съобщаването на предварителните резултати за информационни цели и съобщаването на окончателните национални резултати от столиците на Европейския парламент. Обръщам ви внимание, колеги, поне по отношение на окончателните резултати ще бъде изграден механизъм и ние ще сме контактната точка за предоставяне на информация на Европейския парламент.

Уважаеми колеги, мисля, че достатъчно ясно представих на вашето внимание преди две заседания характера на компендиума и това, че препоръките в него вероятно ще бъдат обвързани с определени актове. Повтарям го още веднъж за онези, които не са разбрали.

Колеги, на стр. 12 от същия компендиум, отново ви обръщам внимание, е описан механизъмът, по който ще се публикува информацията за предварителните и окончателните резултати.

На стр. 13 е представен механизъмът през 2014 г. за събиране на тази информация.

Другото по-важно, колеги, е на 15 стр., т. 5 – универсални указания за разработване и сигурност, приложими за технологията на изборите. Тук е направен един списък на примерните заплахи, които касаят различните участници в изборния процес, измежду които и органите за управление на избори. Ние сме направили

своята оценка на риска. Колеги, всички тези рискове са включени в нашата оценка на риска и сме предприели мерки за тяхното минимизиране.

На следващо място, колеги, на стр. 21 се препоръчва в документите, за които ще ви говоря след малко, да се разработи ясна процедура или политика за управление на инциденти. И в тази процедура и политика за управление на инциденти са включени минималните стъпки, които следва да се разработят. Колеги, както ще видите и тук, както ще ви докладвам и след малко, както вече ви докладвах, една от основните препоръки е изграждане на национална мрежа за координация. Тази процедура и политика за управление на инциденти включва повече от един орган. Тук са необходими стандартни оперативни процедури за взаимодействие между различните органи и, разбира се, за докладване на Централната изборителна комисия като орган, който управлява изборите, на тези инциденти и предприетите мерки.

И, колеги, по т. 5.3.3. на стр. 22 достатъчно ясно са посочили и препоръчителните участници в тази мрежа. На миналото заседание аз ви ги представих.

Последното, което бих желала да подчертая, на стр. 29, т. 5.4.3.2. – за предстоящото тестване, включително опит за хакване на изградените инфраструктури като подготовка за оценка на слабостите на инфраструктурите в подготовката за европейските избори.

Обърнах внимание на компендиума, защото една част от тези мерки в компендиума, както казах, са чисто технически, друга част обаче предвиждат създаване на определена организация между различни органи.

Колеги, успех да се запозная със съобщението на Европейската комисия до Европейския парламент, Съвета на Европа, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно гарантиране на свободни и честни избори. Това е приносът на Европейската комисия към срещата на лидерите

в Залцбург 19 - 20 септември 2018 г. В този документ, колеги, препотвърждават, че Европейският съюз следва да предприеме всички действия в рамките на своите правомощия, за да защити демократичните си процеси срещу манипулиране. Това предполага по-голяма осведоменост на гражданите за заплахи, по-голяма прозрачност.

Една от основните препоръки, които аз очаквам да се превърне и в задължителна препоръка, е, че конвенционалните офлайн гаранции във връзка с изборите, като например правилата, приложими за политическите съобщения през изборните периоди, прозрачността и ограниченията на разходи за избори, зачитането на периодите за размисъл и равнопоставеността на кандидатите да се прилагат и онлайн. Тоест онлайн регулация. Включително в детайл онлайн средата може да улесни предоставянето на информация при същевременно прикриване на произхода или целта ѝ, включително чрез сричане на факта, че дадено съобщение, като например публикация в социална медия, е платена реклама и непредаване на фактите чрез представянето на мнения за плод на журналистическа работа и чрез съобщаване на информация по селективен начин, за да се разпалва напрежение или да се поляризира дебатът.

В този документ е представен и случаят с “Кеймбридж Аналитика”, подкрепата за свободни и честни избори.

Обръщам внимание, че през февруари 2018 г. Комисията е призовала за текущ диалог на ранен етап с гражданите в рамките на дебати по европейски въпроси и за по-ранно начало на кампаниите. Колеги, това е в подкрепа и на нашата мисъл за по-рано стартиране на разяснителната кампания. Няма пречка ние и в рамките на тази година да започнем такава кампания.

Мисля, че това трябва да бъде в рамките на работно обсъждане в съответната работна група и да предприемем съответните мерки.

Оттам насетне, колеги, в т. 1 на този документ са посочени действащите мерки на Европейския съюз за защита на свободните и

честни избори. Между тях е Общият регламент относно защитата на данните, промените в Акта за избирането на членове на Европейския парламент, Регламентът относно статута и финансирането на европейските политически партии, Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета – директивата за право на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации, Кодексът за поведение във връзка с дезинформацията, който наскоро беше утвърден от големите бизнеси под ръководството на госпожа Габриел, Директива 216/11/48 на Европейския парламент и на Съвета относно киберсигурността – тук отново се поставя акцент върху компендиума, който е приет и който би следвало да се прилага, Директива 2013/40/ЕС относно атаките срещу информационните системи и др.

По-важно е по-нататъшното укрепване на демократичната устойчивост. Тук е приложена препоръка относно мрежите за изборно сътрудничество – точно тези национални мрежи, колеги, за които ви говорих. И в препоръката се насърчава всяка държава да създаде и поддържа национална мрежа за избори. В нея трябва да влязат органите по киберсигурност, за защита на данните, медийните регулатори.

Също така се препоръчва държавите членки да определят звена за контакт, които да участват в Европейската мрежа за сътрудничество за провеждане на избори за Европейския парламент. Поставени са и срокове по тези въпроси.

Това е от първия документ.

Документът с насоки на Комисията относно прилагането на правото на Съюза в областта на защитата на данните в контекста на избори. Ще видите, колеги, отново случая с „Кеймбридж Аналитика”, отново рамката на Съюза за защита на данните, Директивата за право на неприкосновеност на личния живот, основните задължения за различните участници в този процес, по отношение на администраторите на лични данни и др.

Колеги, това е Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите за гарантиране на свободни и честни избори и насоки на Комисията относно прилагането на правото на Съюза в областта на защитата на личните данни в контекста на избори. Няма да ви разказвам тази препоръка, единственото, на което бих искала да обърна внимание по отношение на препоръката, е, че е необходимо взаимодействие между органа по защита на личните данни и органа, отговорен за управление на избори, включително относно извършване на оценка на въздействието върху защитата на данните при избори, освен ако въздействието вече не е било оценено в законодателството.

Тук има редица въпроси, които са от компетентността на Комисията за защита на личните данни, но например, колеги, аз си поставям въпроса, след като ние правим разяснителна кампания за изборите, ще прави ли и Комисията за защита на личните данни разяснителна кампания – ние в рамките на нашите правомощия, а те с оглед спазване на принципа на ограничение на целите, извършвани за обработване само за съвместима цел. И още няколко точки, по които държавата има задължение да информира гражданите, политическите партии и отделните кандидати във връзка със защитата на личните данни. Най-малкото, което според мен е необходимо, колеги, е ние да проведем в един момент среща с Комисията за защита на личните данни, за да можем да синхронизираме във време и по отношение на съдържание нашите две кампании. Най-малко, първо да разберем дали тя има намерение да прави такава кампания. Ако няма намерение, да дискутираме по тези въпроси и след това да синхронизираме предстоящите две кампании.

И третият документ, на който ще ви обърна внимание, колеги, е препоръка на Комисията относно мрежите за изборно сътрудничество, за трети път го казвам, препоръката е от 12 септември 2018 г., мерките за изборно сътрудничество, онлайн

прозрачността, защитата срещу кибернетични инциденти и борбата срещу кампаниите за дезинформация в контекста на изборите за Европейския парламент.

Вие ще видите големите преамбюл, в който – отново подчертавам – националните мрежи за изборно сътрудничество следва да определят лица за контакти. Всяка държава членка следва да създаде такава национална изборна мрежа, включваща органите, които вече ви посочих. За подпомагане на всеки национален орган мрежите следва да подпомагат бързия защитен обмен на информация помежду си. Улесняване на споделянето на добри практики.

И, колеги, поставен е срок до края на ноември да бъде представено лицето за контакт на националната мрежа от страна на националния орган за координация с европейската мрежа.

В тази връзка, колеги, още на миналото заседание ви докладвах, че е необходимо според мен да се проведе и една среща с вицепремиера Томислав Дончев по повод предстоящите избори и повдигнатите въпроси. Бих искала да ви уведомя, че миналия петък получих обаждане от господин Дончев, който ме помоли да ви предам и че ще изпрати писмо до Централната избирателна комисия, както и до други органи във връзка с предстоящото тестване на подготвеността за следващите избори по отношение на кибератаки. На тази среща, колеги, ще можем да поставим и всички тези въпроси.

Дотук това са документите, които са дошли и съм съумяла да прегледам. Следващия път, колеги, ще ви представя и другите документи, които дойдоха непосредствено преди заседанието.

Има ли въпроси? Заповядайте, госпожо Сидерова.

РУМЯНА СИДЕРОВА: Вие сте си направили голям труд, за да ни резюмирате доклада, обаче аз лично съм разтревожена, мирише ми на изземване на функции на изборните органи. На прима виста ви го заявявам в прав текст, защото се създава нещо извън изборните органи. След като вече има съответните решения, не само

препоръки, държавите да определят органите за контактуване, сега изведнъж се препоръчва създаване на нещо извън тези органи, което да осъществява контактите. Има и други такива, които лично мен ме разтревожиха, още повече, че под формата на препоръка се стига до изземване на нашите функции. А препоръките не са абсолютно задължителни.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря, госпожо Сидерова. Колеги, аз подробно докладвам, защото наистина се създават мрежи, в момента не е единствен органът за управление на избори. Но нали знаем, че всичките тези комуникации следва да се осъществят с една цел – гарантирани законосъобразни избори. Водещ в организацията и произвеждането на избори е националният орган за управление на избори и именно с оглед и този въпрос следва заедно с другите органи ние да установим кой доколко и каква компетентност има. Защото всеки разполага със собствена компетентност, но по какъв начин ние ще си комуникираме. Така си го представям аз.

Заповядайте, госпожо Солакова.

СЕВИНЧ СОЛАКОВА: Изключително подробен доклад, може би малко излишно, дотолкова доколкото не всички документи са изяснени по характер. Не е уточнено дали те са публикувани в Официален вестник. Това са документи, които са получени по време на един семинар и обучение. Дотолкова доколкото Договорът за Европейския съюз и Договорът за функциониране определят режимите за взаимодействие между отделните държави, семинарът и обучението като форуми не са мястото, където се предоставят официални документи, които да имат обвързващ характер. Това – първо.

Второ. Неизяснен характер на документите, които се докладваха, дотолкова доколкото отново в Договора е посочено кои са актовете на Европейския съюз, кои как се прилагат и какъв характер имат. Директивите, които се цитираха, най-вероятно вече са възприети в националното законодателство, защото директивите

определят само целите, те нямат пряко приложение и следва да бъдат възприети – тук господин Андреев сигурно ще ме допълни, че директивата едва ако не е възприета в националното законодателство, тогава има задължителен характер. Но доколкото аз познавам съответните регламентиращи текстове от Договора, те създават, отново казвам, цели, като механизмите следва да бъдат част от националното виждане по отделните въпроси.

Актът, който беше докладван, като вид го няма в Договора и следва да се изясни кога и как, по какъв начин българската държава е уведомена или ще бъде уведомена, за да може да реагира като държава, страна членка.

Несериозно звучи по получени материали на семинар или обучение (я си представете, че няхахме покана или не бяхме присъствали по обективни причини) ние да сме ангажирани и кой е органът в държавата, който е изразявал вече становище. Каквото и да направим, то би било малко самодейност, ако ние нямаме информация за предприетите действия в държавата в тази насока.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Благодаря.

Колеги, други коментари? Не виждам.

Уважаеми колеги, с това закривам днешното заседание на Централната изборителна комисия. Свиквам следващото заседание в четвъртък, 10,30 ч.

(Закрито в 12,30 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Ивилина Алексиева

СЕКРЕТАР:

Севинч Солакова

Стенограф:

Стойка Белова